

Opplæring i FAIR og deling av forskningsdata

Helene N. Andreassen, PhD
Universitetsbiblioteket, UiT Norges arktiske universitet

Innspillsrunde om FAIR forskningsdata, 19. januar 2022

Mål

Bidra til at ansatte og studenter ved UiT utvikler høy kompetanse på FAIR håndtering av forskningsdata.

Bidra til at ansatte deler forskningsdata åpent, der dette er mulig.

Middel

Engasjement = motivasjon x aktivitet

Intern motivasjon

- God praksis på fagfeltet
- Feedback på forskning
- Kontakt med fagfeller

Ekstern motivasjon

- Krav fra publikasjonskanaler og forskningsfinansiører

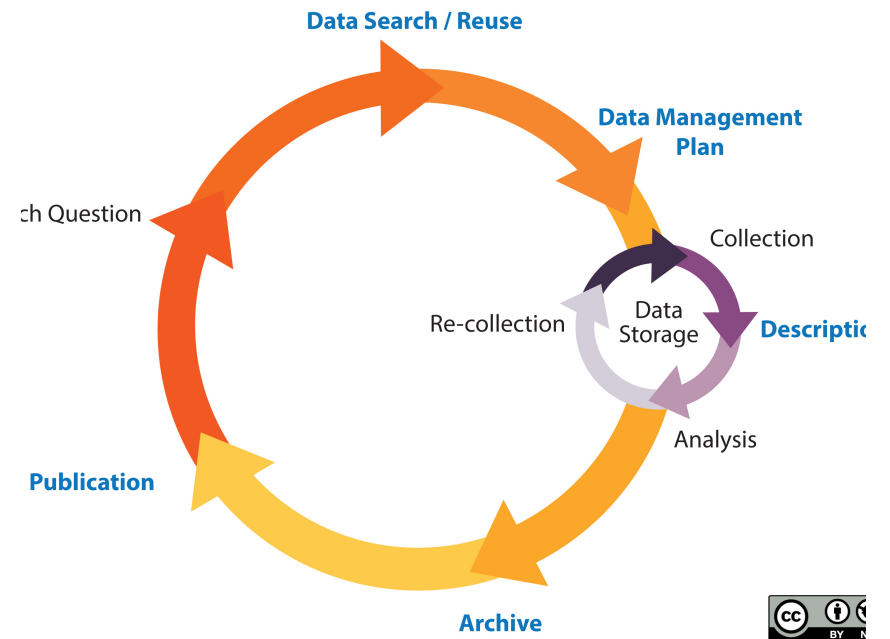
Hjelp til gjennomføring

- Verktøy (inkl. arkiv)
- Opplæring

Ambisjon

Opplæring og støtte på alle steg av livssyklusen

The Research Data Management Lifecycle

Bilde: University of California, Santa Cruz,
<http://guides.library.ucsc.edu/datamanagement>

Rettesnor

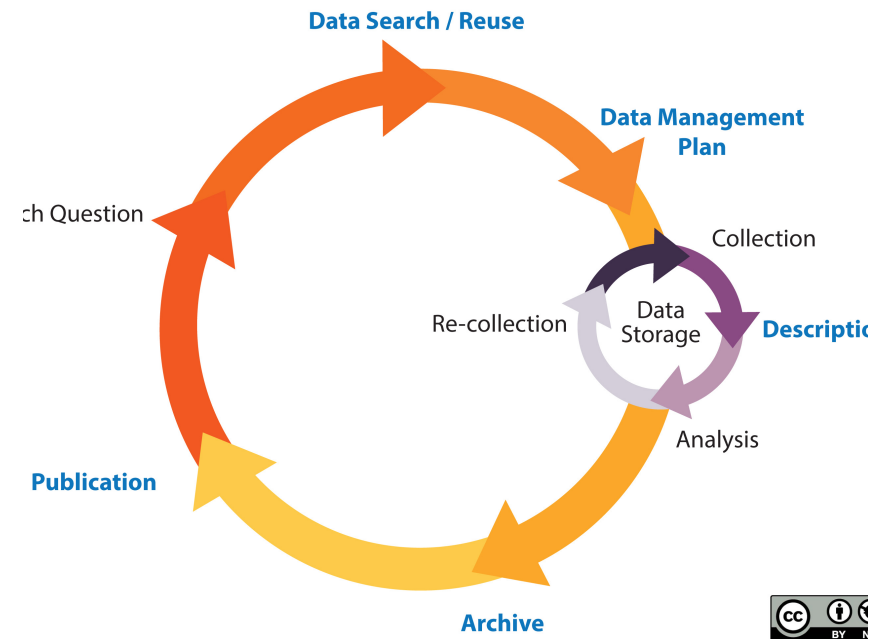
Arbeide lokalt, tenke internasjonalt

- FAIR-prinsippene
- Internasjonale standarder og spirende trender

Lover, retningslinjer og initiativer

- UiTs datapolicy
- UiTs ph.d.-forskrift
- DORA-erklæringen

The Research Data Management Lifecycle

Rettesnor

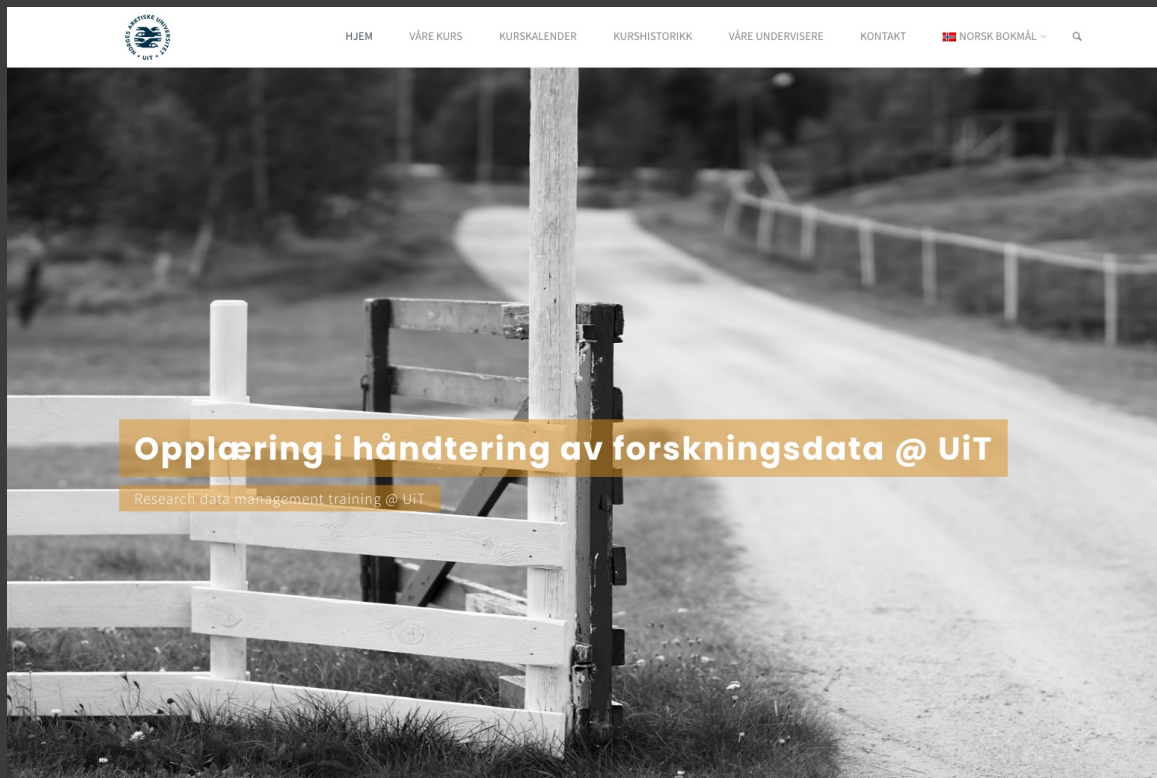
Identifiserte behov i

- de ulike fagmiljøene
- de ulike gruppene (unge vs. etablerte vs. nesten-pensjonerte forskere, studenter)

Bilde: Evita Bergstad, UiT

Åpne webinarer (per januar 2022)

Introduksjon til
forskningsdatahåndtering @ UiT

Tematiske innføringer
Strukturere, vaske, lagre, arkivere,
søke/sitere, eierskap og bruksrett
(avtaler), rettigheter og lisenser,
datahåndteringsplaner, elektroniske
labnotatbøker

Praktiske workshops
OpenRefine
Electronic Research Notebook RSpace
Arkivere i DataverseNO
Microdata.no (NSD og SSB)

Nettressurser

Samarbeid mellom
Universitetsbiblioteket, IT-
avdelingen og Seksjon for
forskning og utdanningskvalitet

Lenker, maler, kontaktinformasjon

 UiT Norges arktiske universitet

SØK MENY

Forskningsdataportalen

Hjem Toppforskning Forskerkarriere **Forskningsdata** Open science Innovasjon Forskningsetikk

Forskning ved UiT / Forskningsdataportalen

Dataene vi samler inn eller genererer er av høy verdi, både for oss selv og for andre forskere. Gode rutiner for håndtering og arkivering av forskningsdata bidrar til at forskere lettere kan dra nytte av, og bygge videre på andres forskning, og bidrar således til å bygge kunnskap, fremme videre forskning og innovasjon.

Forskningsdataportalen UiT skal gi informasjon om [planning](#), [behandling](#), [lagring](#), [arkivering](#) og [deling](#) av forskningsdata til studenter og ansatte ved UiT. Her finner du informasjon som angår alle fasene av [forskningsdata-livssyklusen](#).

Har du spørsmål eller trenger hjelp, kan du gjerne ta kontakt med UiTs forskningsdata-støttegruppe: researchdata@hjel.p.uit.no.

Forskningsdata ved UiT
FAIR-prinsippene, retningslinjer, etikk og personvern ved UiT

Planlegging
Datahåndteringsplaner, gjenbruk av data, avtaleverk og lisenser

Behandling og lagring
Innsamling, bearbeiding, strukturering, dokumentasjon og elektronisk labnotatbok

Arkivering og publisering
Langtidsbevaring og tilgjengeliggjøring av forskningsdata

EN

Arrangementer

Kontakt oss

Nye datasett i UiT ORD

Replication data for Autonomous methane seep site monitoring offshore Western Svalbard: Hourly to seasonal variability and associated oceanographic parameters. [Les mer](#)

Sales ledgers from Gumpert's bookshop in Gothenburg (1870–1900). [Les mer](#)

Replication Data for: Dataset of Consumer-Based Activity Trackers as a Tool for Physical Activity Monitoring in Epidemiological Studies

Menneskelige ressurser

Bygge på eksisterende kompetanse

- Åpen publisering, fagkompetanse via fagreferentene, IT-systemer, juridisk kompetanse, etc.

Intern kompetanseheving

- Omrokering av arbeidsoppgaver
- Integrering av nyansatte

Prosjektfinansierte medarbeidere

- RSpace, Open Polar, OSF
- Forutsetning for suksess: Tett samarbeid med fast ansatte

Vi er en del av et hele: Alltid tenke kontakt og samarbeid utenfor egen enhet, på alle nivå i organisasjonen.

Utvikling gjennom samarbeid

Utvikling av systemer og infrastruktur

- DataverseNO
- Open Polar

Pedagogisk kompetanseutvikling

- Kollegaveiledning
- Deltakerstyrt undervisning

Fokus på enkeltgrupper

Ph.d.-kandidater: Neste generasjon forskere

- Undervisning
 - Take control of your PhD journey (GEN-8001)
 - UiTs kurs i forskningsveiledning
- Prosjekter
 - DocEnhance: Data Stewardship (EU)
 - Forskningsintegritet og åpen vitenskap: Kunnskaper holdninger og normer blant ph.d.-kandidater i Norge (RIOS-PHD)

Tenke lokalt, bidra internasjonalt

Lingvistikk: Sterkt forskningsmiljø ved UiT med interesse for åpen vitenskap

- Utvikling av det internasjonale TROLLing-arkivet
- Deltakelse på internasjonale prosjekter
- Utvikling av prinsipper og retningslinjer for sitering av lingvistikkdata (RDA)
- Produksjon av publikasjoner og opplæringsmateriale

Tromsø recommendations for citation of research data in linguistics

Authors: Helene N. Andreassen, Andrea L. Berez-Kroeker, Lauren Collister, Philipp Konzett, Christopher Cox, Koenraad De Smedt, Bradley McDonnell, and the Research Data Alliance Linguistic Data Interest Group

DOI: [10.15497/rda00040](https://doi.org/10.15497/rda00040)

Erfaringer oppsummert

- Kompetanse og tjenester bør bygges steg for steg. Man kan ikke planlegge seg til perfektion.
- Institusjonen er en levende organisme som drives frem av samhandling mellom de ulike gruppene, hvor vi lærer av hverandre og i fellesskap.
 - Ulike kompetanser og ferdigheter
 - Ulike kulturer og typer data
- Formell opplæring har liten effekt hvis det ikke følges opp i fagmiljøene.
 - Hvordan skape nysgjerrighet og engasjement i fagmiljøene?
 - Hva er institusjonens ansvar?

Veien videre

Kompetanseheving

Sensitive og kvalitative data
Data tilknyttet minoriteter og urfolk (CARE)

Opplæring

Metadata og metadatastandarder
Arkivering av undervisningsdatasett (Open education)

Bilde: Privat

Lenker

UiTs forskningsdatapolicy

[Prinsipper og retningslinjer for forvaltning av forskningsdata ved UiT \(oppdatert 10. februar 2021\)](#)

UiTs forskningsdataportal (inkl. kursoversikt)

<https://uit.no/forskning/forskningsdata>

Arkivet DataverseNO

<https://dataverse.no/>

Opplæring i håndtering av forskningsdata @ UiT

<https://site.uit.no/rdmtraining/>

Take Control of your PhD Journey (GEN-8001)

https://uit.no/ub/kurs/sub?p_document_id=731065